

Godišnji izvještaj o radu

2021. godina

NVO Eko-tim

Rožajska br. 5, Podgorica, 81000, Crna Gora

E-mail: ekotimpg@gmail.com

Web: <https://ecoteam.me/po%C4%8Detna>

Facebook: <https://www.facebook.com/ecoteammne>

Twitter: @ngo_eco

You tube: www.youtube.com/channel/UCjpboKW03KmKDtsun5d5CQ

ECO-TEAM
ENVIRONMENTAL PROTECTION

O nama

Misija: Unaprijediti stanje životne sredine te izgraditi budućnost u kojoj će ljudi živjeti u harmoniji sa prirodom čuvajući biološku raznovrsnost, osiguravajući da upotreba prirodnih resursa bude održiva kao i promocija smanjenja zagađenja i neracionalne potrošnje.

Glavni cilj: Cilj NVO Eko-tim je zaštita životne sredine, očuvanje i održiva upotreba prirodnih resursa.

Projekti

NVO Eko-tim je tokom 2021.godine realizovala projekte u oblastima: (i) zaštite slatkih voda; (ii) energetike i klimatskih promjena. U nastavku je dat pregled ključnih sprovedenih aktivnosti u 2021. godini u odnosu na tekuće i realizovane projekte.

Projekat: Zaustavljanje i ublažavanje uticaja hidroenergije na Zapadnom Balkanu

Opšti cilj projekta je smanjiti uticaj zahvatanja voda i neodržive infrastrukture na riječnim tokovima na biodiverzitet i funkcionisanje riječnih slivova.

U toku 2021.godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- U februaru 2021. godine, Eko- tim je zajedno sa organizacijama Da zaživi selo, WWF Adria i a uz podršku američke organizacije The Nature Coservancy (u daljem tekstu TNC) pokrenuo Inicijativu „Za našu Čehotinu“ koja ima za cilj zaštitu gornjeg toka rijeke Čehotine u opštini Pljevlja u skladu sa relevantnim nacionalnim zakonodavstvom. Takođe, inicijativa imala je za cilj stvaranje polaznih osnova za valorizaciju rijeke Čehotine na održiv i ekološki prihvatljiv način, obezbjeđujući budućnost u kojoj će ljudi živjeti u harmoniji sa prirodom;
- Kako je Inicijativa “Za našu Čehotinu” naišla na odobrenje Opštine Pljevlja, te je pokrenuta procedura zaštite, u februaru 2021. potpisan je Memorandum o saradnji između Opštine Pljevlja i organizacija: Eko-tim, WWF Adria, TNC i Da zaživi selo, kako bi se bliže uredila dalja saradnja na pitanjima zaštite gornjeg toka rijeke Čehotine kao i ostalih ekoloških pitanja u ovoj opštini;

Sastanak sa predsjednikom Opštine Pljevlja, februar 2021, Pljevlja

- Eko- tim je uz podršku WWF Adrije i TNC-a obezbijedio finansijsku podršku Opštini Pljevlja za izradu Studije zaštite gornjeg toka rijeke Čehotine;
- Kako bi podigli znanje javnosti o svim vrijednostima gornjeg toka rijeke Čehotine, u saradnji sa WWF Adria i NVO Multimedijalni studio EHO, snimljen je edukativni film "Prirodni tok": <https://www.youtube.com/watch?v=dHe-hMQqITk>
- U saradnji sa Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Agencijom za zaštitu prirode kod Opštine Bijelo Polje, iniciran je postupak pokretanja postupka revizije zatičenog područja Đalovića klisure. Inicijativa je naišla na odobrenje Opštine Bijelo Polje i prvi koraci u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode su sprovedeni;

Sastanak sa predsjednikom Opštine Bijelo Polje, novembar 2021, Bijelo Polje

- Shodno ranije predatoj Inicijativi¹ za donošenje novog podzakonskog akta kojim bi se bliže uredila pitanja ekološki prihvatljivog protoka (EPP), NVO Eko-tim u saradnji sa

¹U februaru, 2020. godine, NVO Eko tim, uz podršku 6 organizacija civilnog društva uputila je Ministratsvu poljoprivrede i ruralnog razvoja inicijativu za bliže definisanje monitoringa ekološki prihvatljivog protoka (EPPa) nizvodno od vodozahvata kroz izradu odgovarajućeg podzakonskog akta. Na inicijativu ovog Ministarstva organizovan je sastanak predstavnika Ministarstva sa predstavnicima potpisnika Inicijative za bliže definisanje monitoringa EPPa. Na ovom sastanku je Ministarstvo prihvatilo podnijetu Inicijativu odnosno dogovoreno je da se sačini radna grupa koja će izraditi novi Pravilnik o EPPu a kroz koji će biti regulisano pitanje monitoringa EPPa;

WWF Adria i Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede formirala je u februaru 2021. godine tehničku radnu grupu, koja je pripremila novi prijedlog Pravilnika o EPPu. Prijedlog Pravilnika je prihvaćen od strane prednje navednog Ministarstva te donesen 25.06.2021. godine. U skladu sa novim Pravilnikom, korisnici voda imaju obavezu sprovođenja kontinuiranog praćenja ekološki prihvatljivog protoka, te obavezu mjesečnog dostavljanja podataka o monitoringu nadležnim organima;

- U odnosu na ranije poslatu Pritužbu² Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Zaštitnik je 01. septembra 2021. donio mišljenje u kojem je konstatovano je da mještanima Bara Kraljskih povrijeđeno ustavno pravo na obraćanje i odgovor od strane Vlade Crne Gore i tadašnjeg Ministarstva ekonomije;
- U oktobru 2021. Eko-tim i WWF Adria podnijeli su Vladi Crne Gore Inicijativu za raskid Ugovora o koncesiji za projekte tri mHE: mHE Crnja, mHE Ljubaštica i mHE Crni potok u Opštini Kolašin;
- Obezbijeđena savjetodavna i finansijska pomoć lokalnim zajednicama i ekološkim aktivistima tokom inicijative za zaštitu rijeka na teritoriji opštine Kolašin.

Projekat: Očuvati rijeke Balkana u slobodnom toku

Opšti cilj projekta je da do 2030. godine postojeće rijeke slobodnog toka u Evropi budu zaštićene od novog hidroenergetskog razvoja.

U toku 2021.godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- U martu 2021. godine, NVO Eko-tim, a uz podršku WWF Adrije je dostavila Agenciji za zaštitu konkurencije inicijativu radi ocjene da li su subvencije koje plaćaju potrošači za struju proizvedenu iz malih hidroelektrana (mHE) državna pomoć i da li se radi o nezakonitoj državnoj pomoći;
- U junu 2021. godine, Eko-tim je u saradnji sa WWF Adria, organizovao događaj na temu *“Male hidroelektrane: priroda podređena privatnim interesima”*. Na okruglom stolu je sa donosiocima odluka diskutovana pravna analiza ugovora o koncesiji za

² U decembru 2020., NVO Eko-tim i WWF Adria u ime dijela mještana sela Bare Kraljske u opštini Kolašin uputili su pritužbu Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore a koja se odnosi na rad Vlade Crne Gore, Ministarstva ekonomije kao i Osnovnog državnog tužilaštva u Kolašinu, a odnosu na projekte malih hidroelektrana;

projekte malih hidroelektrana (mHE) koja je sprovedena od strane WWF Adrije, te su donosiocima odluka poslate jasne poruke da su projekti mHE štetni projekti sa ekološkog, ekonomskog i socijalnog aspekta. Takođe, okrugli sto je bio prilika da se čuje glas lokalnih zajednica koje su se borile za očuvanje rijeka u svojim selima koje su bile ugrožene planiranim projektima mHE.

Okrugli sto "Male hidroelektrane: priroda podređena privatnim interesima", jun 2021, Podgorica

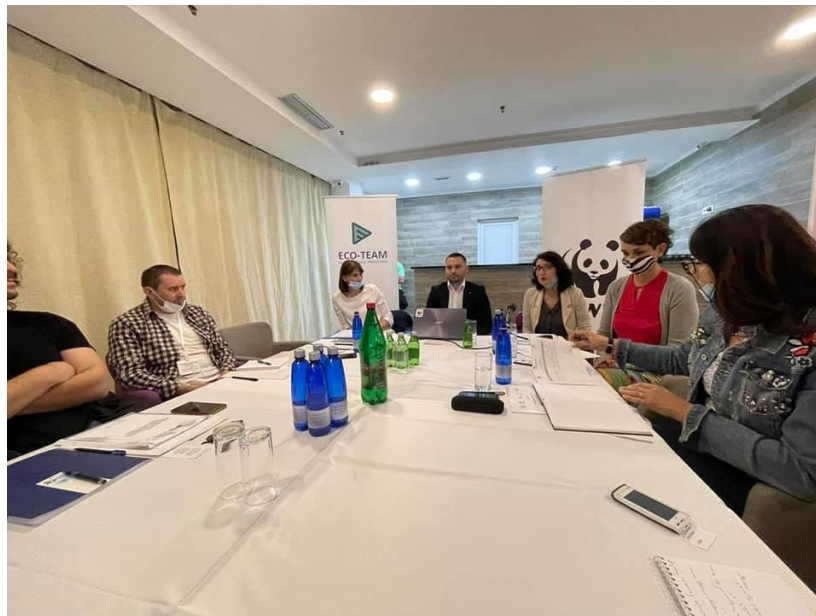
Okrugli sto "Male hidroelektrane: priroda podređena privatnim interesima", jun 2021, Podgorica

Projekat: Zaštita rijeka u Jugoistočnoj Evropi

Opšti cilj projekta je da najmanje tri inicijative za zaštitu rijeka budu uspješno sprovedene u skladu sa DFP okvirom.

U toku 2021. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- U saradnji sa NVO Da zaživi selo i WWF Adria, NVO Eko-tim je u Pljevljima u junu 2021. godine organizovala okrugli sto „Zaštita gornjeg toka rijeke Čehotine“, sa ciljem omogućavanja ranog uključivanja svih relevantnih zainteresovanih strana u procese donošenja odluka, osiguravanja participativne demokratije te informisanja o ciljevima zaštite i benefitima koje nosi zaštićeno područje;

Okrugli sto "Zaštita gornjeg toka rijeke Čehotine", jun 2021, Pljevlja

- Eko – tim je u saradnji sa WWF Adria i NVO Da zaživi selo u junu 2021. godine organizovao terensku posjetu gornjem toku rijeke Čehotine. Tom prilikom posjećena su i lokalna domaćinstva sa ciljem informisanja o tekućim aktivnostima na zaštiti ovog dijela Čehotine;

Meandri rijeke Čehotine, jun 2021, opština Pljevlja

- U saradnji sa NVO Da zaživi selo i WWF Adria, razvijena je brošura o ključnim vrijednostima gornjeg toka rijeke Čehotine;

Brošura o vrijednostima gornjeg toka rijeke Čehotine

Projekat: Inicijativa za zaštitu gornjeg toka rijeke Čehotine

Cilj projekta je doprinijeti uspostavljanju efektivne zaštite gornjeg toka rijeke Čehotine u opštini Pljevlja. U toku 2021. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Razvijen Izvještaj o sprovedenu hidromorfološkog monitoringa gornjeg toka rijeke Čehotine i procjeni hidromorfološkog statusa;
- Sprovedena analiza "Mapiranje potencijalnih upravljača i procjena njihovih kapaciteta za upravljanje budućim zaštićenim područjem gornjeg toka rijeke Čehotine";
- U saradnji sa NVO Da zaživi selo sprovedeno je istraživanje zainteresovanih strana na području gornjeg toka rijeke Čehotine;

Projekat: Organizacije civilnog društva kao efikasni akteri u procesu donošenja odluka

Opšti cilj projekta je podržati i poboljšati proces integracije Crne Gore u Evropsku uniju jačanjem kapaciteta i znanja organizacija civilnog društva i medija kao i podizanjem svijesti javnosti. U toku 2021. godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Sprovedena je analiza statusa implementacije projekata izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) u centralnom i sjevernom regionu Crne Gore;
- Organizovana su dva jednodnevna treninga za organizacije civilnog društva (OCD), od kojih je jedan održan u Pljevljima a drugi u Bijelom Polju;

Trening za OCD, novembar 2021, Bijelo Polje

Trening za OCD, novembar 2021, Pljevlja

- Izrađena je brošura “Otpadne vode i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda” koja sadrži sve relevantne činjenice o važnosti sprovođenja PPOV sa ekološkog aspekta i sa aspekta održivog razvoja;
- Imajući u vidu nedovoljno razvijene kapacitete i znanje OCDa i medija kada je pitanju način uključivanja u procese donošenja odluka u odnosu na projekte PPOV, pripremljen je vodič koji jasno definiše korake i faze u kojima se OCD, mediji kao i sva zainteresovana javnost može uključiti u procese donošenja odluka;

Projekat: "Energetskom tranzicijom do ubrzanog ekonomskog i ekološkog razvoja Crne Gore III"

Cilj projekta je kreiranje javne politike za bržu dekarbonizaciju i energetska tranziciju u Crnoj Gori, koja treba da osigura adekvatan društveno-ekonomski razvoj u opštini Pljevlja ali i cijeloj zemlji.

U toku 2021.godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Pripremljena analize o implikacijama gašenja Termoelektrane Pljevlja na elektro-energetski sektor Crne Gore;
- U martu je organizovan sastanak Platforme za Pravednu tranziciju na temu "Ekonomski razvoj opštine Pljevlja kroz prizmu pravedne tranzicije". Cilj sastanka je bio identifikovanje ključnih nedostataka i problema u procesu planiranja pravedne tranzicije, ali i razmjena stavova, znanja i iskustava na ovu temu među lokalnim stejkholderima.

Sastanak Platforme za Pravednu tranziciju, mart 2021

- Razvijen Priručnik dobre prakse u sprovođenju procesa pravedne tranzicije; Priručnik je podijeljen donosiocima odluka na nacionalnom i lokalnom nivou;
- Pokrenuti razgovori sa predstavnicima institucija u cilju proširenja lokalne Platforme za pravednu tranziciju van granica lokalnog okvira;
- U septembru je u Podgorici održana prva nacionalna konferencija o pravednoj tranziciji u Crnoj Gori. Predstavnici Evropske komisije, DG ENER, Energetske zajednice, Sekretarijata Inicijative regiona za ugalj u tranziciji, predsjednik Opštine Pljevalja, predstavnici Ministarstva za kapitalne investicije, Ministarstva ekonomskog

razvoja, stručnjaci i kolege iz drugih evropskih organizacija govorili su na konferenciji o pravednoj tranziciji ;

Nacionalna konferencija o pravednoj tranziciji, septembar 2021.

- Učestvovanje u procesu praćenja pripreme Akcionog plana za Zelenu agendu za Zapadni Balkan- Priključivanje Forumu nevladinih organizacija za praćenje pripreme Akcionog plana za Zelenu Agendu za Zapadni Balkan.

Projekat "Podrška kreiranju javne politike za bržu energetska tranziciju u Crnoj Gori"

Cilj projekta je da doprinese kreiranju javne politike za bržu dekarbonizaciju i energetska tranziciju zalaganjem za postepeno napuštanje uglja u Crnoj Gori.

U toku 2021.godine realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Praćenje procesa pripreme Nacionalnog energetskeg i klimatskeg plana i aktivno uključivanje kroz davanje preporuka za njegovu izradu;
- U aprilu je u Podgorici organizovan okrugli sto „Budućnost Termoelektrane Pljevlja, izazovi na putu dekarbonizacije energetskeg sektora. Okrugli sto je bio prilika za diskusiju o budućnosti rada TE Pljevlja i realizaciji projekta ekološke rekonstrukcije kroz prizmu budućeg energetskeg razvoja Crne Gore.

Okrugli sto „Budućnost Termoelektrane Pljevlja, izazovi na putu dekarbonizacije energetskeg sektora“, april 2021.

- Pripremljeni komentari i preporuke tokom procesa pripreme NEKP-a sa fokusom na koncept “kupac –proizvođač”; Komentari su poslani Radnoj grupi za pripremu Nacionalnog plana za klimu i energiju;
- Na druvenim mrežama sprovedena je edukativna kampanja o benefitima koncepta kupac-proizvođač- pripremljene 2 video animacije;
- Na društvenim mrežama sprovedena je edukativna kampanja o socio-ekonomskim uticajima rada Termoelektrane Pljevlja- pripremljene 2 video animacije;
- U oktobru je u Podgorici organizovan okrugli sto „Pravci daljeg razvoja elektro-energetskog sistema Crne Gore. Cilj događaja je bio podrška otvorenom dijalogu sa više zainteresovanih strana o budućnosti i planiranju elektro-energetskog sektora Crne Gore. Na okruglom stolu su prezentovane analize “Dalji razvoj elektro-energetskog sektora Crne Gore” i “Društveni trošak rada Termolektrane Pljevlja”.

Okrugli sto "Pravci daljeg razvoja elektroenergetskog sistema Crne Gore", oktobar 2021

Projekat: " Koraci ka održivom razvoju energetskeg sektora u Crnoj Gori"

Cilj projekta je uticati na javno mnjenje i donosiocce odluka u vezi sa daljim razvojem energetskeg sektora u Crnoj Gori.

U toku 2021.godine realizovana je sljedeća aktivnost:

- Razvijena socio-ekonomska analiza kojom su identifikovane koristi i troškovi koje generiše sektor uglja u Crnoj Gori.

Članstvo u radnim grupama

NVO Eko-tim je član sljedećih radnih grupa:

- Tehička radna grupa za pripremu Nacionalnog plana za klimu i energiju;
- Radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine EU koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 27 – Životna sredina;
- Radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine EU koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 15 – Energetika;

- Član Radne grupe za izmjenu Uredbe o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene baste;
- Član Radne grupe za praćenje procesa pripreme Strateške procjene uticaja na životnu sredinu Nacionalnog plana za klimu i energiju;

Projekti u 2021.godini

Projekat: Zaustavljanje i ublažavanje uticaja hidroenergije na Zapadnom Balkanu

Period realizacije: 01.11.2020 – 30.10.2021

Partneri: WWF Adria

Donator: Mava fondacija

Ukupni odobreni fond Eko-tim (EUR): 26.310,00 €

Projekat: Očuvati rijeke Balkana u slobodnom toku

Period realizacije: 01.07.2019– 30.10.2021.

Partneri: WWF Adria

Donator: WWF Holandija

Ukupni odobreni fond Eko-tim (EUR): 30.240,00 €

Projekat: Zaštita rijeka u Jugoistočnoj Evropi

Period realizacije: 01.01.2021 – 31.07.2021.

Partneri: n/a

Donator: WWF Adria

Ukupni odobreni fond Eko-tim (USD): 9.236,00 \$

Projekat: Inicijativa za zaštitu gornjeg toka rijeke Čehotine

Period realizacije: 01.04.2021 – 30.06.2022

Partneri: n/a

Donator: The Nature Conservancy

Ukupni odobreni fond Eko-tim (EUR): 24.000,00 €

Projekat: Organizacije civilnog društva kao efikasni akteri u procesu donošenja odluka

Period realizacije: 11.06.2021 – 11.06.2022.

Partneri: n/a

Donator: EU

Ukupni odobreni fond Eko-tim (EUR): 19.986,53 €

Projekat "Podrška kreiranju javne politike za bržu energetska tranziciju u Crnoj Gori"

Period realizacije: 01.01.2021 – 30.10.2021.

Partneri: n/a

Donator: Europe Beyond Coal

Ukupni odobreni fond Eko-tim (EUR): 12.000,00 €

Projekat: "Energetskom tranzicijom do ubrzanog ekonomskog i ekološkog razvoja Crne Gore III"

Period realizacije: 05.04.2021 – 04.04.2022.

Partneri: n/a

Donator: European Climate Foundation

Ukupni odobreni fond Eko-tim (EUR)23.000,00

Projekat: " Koraci ka održivom razvoju energetskeg sektora u Crnoj Gori"

Period realizacije: 13.07.2021.- 13.09. 2021.

Partneri: n/a

Donator: Balkan Civil Society Development Network

Ukupni odobreni fond Eko-tim (EUR)7.000,00

Publikacije u 2021. godini

- Izvještaj o sprovođenju hidromorfološkog monitoringa gornjeg dijela rijeke Čehotine i procjeni hidromorfološkog statusa, decembar 2021;
- Mapiranje potencijalnih upravljača i procjena njihovih kapaciteta za upravljanje budućim zaštićenim područjem gornjeg toka rijeke Čehotine, decembar 2021;
- Analiza statusa implementacije projekata izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) u centralnom i sjevernom region Crne Gore, septembar 201;
- Brošura "Otpadne vode i postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda", septembar 2021;
- Vodič za učešće u procesima donošenja odluka u odnosu na projekte PPOV, septembar 2021;
- Društveni trošak rada Termoelektrane Pljevlja, avgust 2021;
- Dalji pravci razvoja proizvodnje električne energije u Crnoj Gori, septembar 2021;
- Koraci ka pravednoj tranziciji u Crnoj Gori, jul 2021.

Video materijali u 2021. godini

- Edukativni film "Prirodni tok": <https://www.youtube.com/watch?v=dHe-hMQqITk>
- Video animacija: "Kako građani CG plaćanju proizvodnju električne energije?"
<https://www.youtube.com/watch?v=uDQP6L9dOil>
- Video animacija: "TE Pljevlja, opcije daljeg rada"
https://www.youtube.com/watch?v=IE_3uTtW2RA
- Video animacija: "Kupac-proizvođač, procedure instalacije sistema"
<https://www.youtube.com/watch?v=mFZa-xPA0d8>
- Video animacija: "Kupac -proizvođač"
https://www.youtube.com/watch?v=A0cS_VS-8Qo

